

NOTATKI

Temat: Jak bawić i uczyć? Bajki Krasickiego

- **Bajka** to krótki utwór literacki, który zawiera morał. Jest to gatunek wywodzący się z kultury ludowej i tradycji oralnej. Znany był już w czasach starożytnych.
- W Grecji największy wpływ na rozwój tego gatunku miał Ezop (VI w. p.n.e.) - to jemu przypisuje się stworzenie tzw. bajki zwierzęcej (bohaterami są zwierzęta). Bajki ezopowe były utworami o charakterze moralizatorskim i satyrycznym, często przedstawiały gorzką prawdę o świecie i jego prawach. Były to bajki **epigramatyczne**, czyli krótkie, zwięzłe.
- W XVII w. bajki tworzył Jean de La Fontaine, który wprowadził zmiany do tego gatunku. Jego utwory były **narracyjne** - miały rozbudowaną fabułę i obszerniejszy opis postaci.
- *Bajki i przypowieści* to zbiór bajek Ignacego Krasickiego. Został wydany w 1779 w Warszawie przez Michała Grölla. Bajki poruszają tematy związane z życiem codziennym. Formą nawiązują do bajek starożytnych, są lakoniczne, epigramatyczne. Przedstawiają świat prawdziwy, a nie taki, jaki powinien być. Często zwyciężają głupota, podłość, przemoc - wartości negatywne.
- **Bajka Filozof**

*Zaufany Filozof w zdaniach przedsięwziętych,
Nie wierzył w Pana Boga, śmiał się z wszystkich świętych.
Przyszła słabość, aż mędrzec, co firmament mierzył,
Nie tylko w Pana Boga, i w upiry wierzył.*

Bajka ta wyśmiewa postawę filozofa, który w życiu kieruje się tylko rozsądkiem. Męczyzna kwestionuje istnienie Boga, nie dopuszcza do siebie myśli o tym, że mogą istnieć jakiegokolwiek istoty pozaziemskie. Filozof śmiał się ze świętych i tym samym pokazywał pogardę dla wiary. Jednak jego nastawienie zmieniło się, kiedy zaczął stawać się coraz słabszy - filozof uwierzył nie tylko w Boga, ale też w upiory, co przecież było niezgodne z jego przekonaniami. W tej bajce pokazana jest kruchość ludzkiego życia i jego systemu wartości. Nie można być pewnym niczego.

NOTATKI

- **Bajka Jagnię i wilcy**

Zawždy znajdzie przyczynę, kto zdobywszy pragnie.

Dwóch wilków jedno w lesie nadybali jagnię;

Już go mieli rozerwać, rzekło: "Jakim prawem?"

"Smacznyś, słaby i w lesie!" - Zjedli niezabawem.

W tej bajce ukazane są bezwzględne prawa natury - silniejszy zwycięża. Dodatkowo utwór mówi o tym, że jeśli ktoś chce znaleźć usprawiedliwienie dla swojego czynu, to zawsze uda mu się to zrobić. Słabe jagnię było samo w lesie i stało się łatwą zdobyczą dla wilków. Jagnię zadaje wręcz naiwne pytanie: *Jakim prawem?*, dlaczego uważacie, że możecie mnie zjeść? Jest ono w swym pytaniu wręcz naiwne, ponieważ nie bierze pod uwagę praw natury.

- **Bajka Pan i pies**

Pies szczekał na złodzieja, całą noc się trudził;

Obili go nazajutrz, że pana obudził.

Spał smaczne drugiej nocy, złodzieja nie czekał;

Ten dom skradł; psa obili za to, że nie szczekał.

Pies szczekał całą noc, ponieważ złapał złodzieja. Następnego ranka właściciel zbił psa, ponieważ nie mógł przez niego spokojnie spać. Kolejnej nocy również przyszedł złodziej, ale pies już nie szczekał, więc dom został okradziony. Pies został ukarany za to, że nie szczekał. Bajka ta uczy nas, że rzetelność nie zawsze popłaca, a jeśli ktoś chce nas ukarać, zawsze znajdzie ku temu powód.

- **Bajka Dewotka**

Dewotce służebnica w czymś przewiniła

Właśnie natenczas, kiedy pacierze kończyła.

Obróciwszy się przeto z gniewem do dziewczyny,

Mówiąc właśnie te słowa: "... i odpuść nam winy,

Jako my odpuszczamy" - biła bez litości.

Uchowaj, Panie Boże, takiej pobożności.

W tej bajce obnażona została fałszywa pobożność. Słowa modlitwy są fanatyzmem i nie znaczą nic dla kobiety, która je wypowiada.

